

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief van 14 april 2018 over het standpunt van het kabinet over de reactie van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk op de aanval in Douma, Syrië (Kamerstuk **32 623**, nr. **210**).

De voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De griffier van de commissie,
Van Toor

- Nr. Vraag
- 1 Wat is de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek van de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) naar de aanval in Douma? Wanneer zullen naar verwachting resultaten van het onderzoek bekend worden gemaakt? Wanneer worden de (eerste) resultaten van het OPCW-onderzoek verwacht? Bent u bereid de Kamer hierover te informeren?
  - 2 Kunt u toelichten wat het verschil is tussen «begrip» en «(politieke) steun» voor de militaire actie van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk?
  - 3 Heeft u op enigerlei wijze juridisch advies ontvangen, vooraf of achteraf, met betrekking tot de militaire actie van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk? Zo ja, bent u bereid deze met de Kamer te delen? Zo nee, waarom niet?
  - 4 Onder welke voorwaarden acht u militair optreden in lijn met het internationaal recht als een mandaat van de Veiligheidsraad van de VN ontbreekt, er geen uitnodiging daartoe van een ander land is en er geen sprake is van zelfverdediging? Kunt u uw antwoord toelichten?
  - 5 Kunt u een overzicht geven van schendingen van het internationaal recht, zoals de inzet van chemische wapens, die in uw ogen militair optreden rechtvaardigen als een mandaat van de Veiligheidsraad van de VN ontbreekt, er geen uitnodiging daartoe van een ander land is en er geen sprake is van zelfverdediging?
  - 6 Kunt u een overzicht geven van de inzet van chemische wapens door het Assad regime en per geval aangeven hoe onafhankelijk is vastgesteld (en zo ja, door welke organisatie) dat het Assad regime verantwoordelijk was voor de aanval?
  - 7 Kunt u een overzicht geven van de inzet van chemische wapens door tegenstanders van het Assad regime en per geval aangeven hoe onafhankelijk is vastgesteld (en zo ja, door welke organisatie) dat tegenstanders van het Assad regime verantwoordelijk waren voor de aanval?
  - 8 Is het aannemelijk dat tegenstanders van het Assad regime beschikken over chemische wapens? Zo ja, welke groepen?
  - 9 Kunt u aangeven of bij de aanval van de VS, Frankrijk en het VK op onder andere een of meerdere opslagplaatsen van chemische wapens schadelijke gassen zijn vrijgekomen? Zo nee, waarom niet?
  - 10 Hoe verhoudt een aanval op onder andere een of meerdere opslagplaatsen van chemische wapens zich tot het internationaal recht, aangezien door zo'n aanval gifgas kan vrijkomen met vergaande gevolgen voor de bevolking ter plaatse?
  - 11 Is het juist dat het Syrische regime nooit volledige openheid van zaken heeft gegeven over het chemische wapenprogramma? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de eerdere, succesvolle inspanningen van de OPCW om chemische wapens in Syrië te vernietigen? Waar is naar uw oordeel geen openheid over gegeven?
  - 12 Heeft u inmiddels bewijzen gezien dat het Assad regime verantwoordelijk is voor de inzet van gifgas in Douma? Zo nee, waarom niet?
  - 13 Is het juist dat Nederland begrip heeft uitgesproken voor de militaire actie van de VS, Frankrijk en het VK op basis van het gegeven dat het Assad regime in het verleden chemische wapens heeft ingezet? Kunt u uw antwoord toelichten?
  - 14 Wat is naar uw oordeel de waarde van een veto in de VN-Veiligheidsraad?

- 15 Vindt u dat een veto in de VN-Veiligheidsraad terzijde geschoven kan worden als door zo'n veto, al dan niet middels een «cirkelredenering» dan wel «perfecte knoop», militair optreden wordt geblokkeerd? Hoe verhoudt deze opstelling zich tot het internationaal recht?
- 16 Welke effecten hebben de bombardementen van de VS, het VK en Frankrijk geresulteerd? In hoeverre zijn de doelen geraakt waarmee de capaciteiten van het Syrische regime om chemische wapens in de toekomst opnieuw te gebruiken werkelijk zijn uitgeschakeld?
- 17 Op welk moment is Nederland door de VS, het VK en Frankrijk op de hoogte gesteld van de bombardementen van 14 april jl.?
- 18 Hoe verloopt het huidige onderzoek van de OPCW naar de recente gifgasaanval in Douma momenteel? Wordt de onderzoekers toegang tot alle getroffen gebieden en het aanwezige bewijs geboden? Zo ja, welke aanwijzingen heeft u hiervoor? Zo nee, op welke wijze wordt het Syrische regime hierop aangesproken?
- 19 Hoe duidt u het gegeven dat het gebruik van chemische wapens steeds normaler lijkt te worden, met het oog op de gifgasaanvallen in Syrië en de recente gifgasaanval op de oud-spion Skripal in Salisbury?
- 20 Kunt u zich de uitkomsten van het OPCW-onderzoek naar de gifgasaanval van april 2017 in Syrië herinneren, waaruit bleek dat inderdaad sarin was gebruikt? Welke vervolgstappen zijn genomen naar aanleiding van deze uitkomsten? Is op enige wijze onafhankelijk onderzoek gedaan naar wie verantwoordelijk was voor deze aanval?
- 21 Hoe vaak zijn sinds de start van het conflict in Syrië in 2011 chemische wapens ingezet? Is naar aanleiding van iedere aanval onafhankelijk onderzoek door de OPCW ingesteld? Zo ja, wat zijn de uitkomsten van deze onderzoeken? Zo nee, waarom niet?
- 22 Klopt het dat bij eerdere gifgasaanvallen in 2014, 2015 en 2017 door onafhankelijk onderzoek via het Joint Investigation Mechanism het Syrische regime als verantwoordelijk voor de aanvallen is aangewezen? Welke gevolgen zijn aan deze conclusies gegeven jegens het Syrische regime?
- 23 Klopt het dat Russische acties consequent onderzoek naar het gebruik van chemische wapens blokkeren, waaronder het OPCW-onderzoek uit 2013 naar de vernietiging van chemische wapens door het Syrische regime, het veto tegen de VN-resolutie over het Joint Investigation Mechanism uit 2017 en het recente veto in de VN Veiligheidsraad tegen de resolutie over onafhankelijk onderzoek naar de gifgasaanval in Douma, Syrië? Hoe duidt u deze opstelling van Rusland? Bent u het eens dat deze acties leiden tot het uithollen van internationaal rechtelijke normen, te weten het voorkomen van gebruik van chemische wapens? Waarom wel of waarom niet? Welke acties bent u bereid hiertoe te ondernemen en op welke termijn?
- 24 Hoe beoordeelt u het parlementaire rapport in Duitsland dat stelt dat de luchtaanvallen op Syrië in strijd waren met het internationaal recht? (<http://www.dw.com/en/syria-airstrikes-violated-international-law-german-parliamentary-report/a-43476594>) Waarom weigert u een standpunt in te nemen over de legaliteit van de luchtaanvallen?

- 25 Hoe beoordeelt u de berichtgeving dat de rebellenbeweging Jaish al-Islam, die actief was in Douma, toegegeven heeft zelf in het verleden verantwoordelijk te zijn geweest voor een chemische aanval, op de Koerden bij Aleppo? (<https://mobile.almasdarnews.com/article/jaish-al-islam-takes-responsibility-chemical-attack-kurds-aleppo/>) Acht u het mogelijk en/of waarschijnlijk dat deze rebellenbeweging nog over chemische wapens beschikte ten tijde van de mogelijke chemische aanval op Douma?
- 26 Waarom vindt u het optreden van de coalitie «weloverwogen», als er nog niet eens officieel vastgesteld is dat er een chemische aanval heeft plaatsgevonden en het onderzoek door de OPCW nog moest beginnen?
- 27 Hebben de VS, het VK en Frankrijk inlichtingen gedeeld met Nederland en/of bewijzen verschaft voor het feit dat Assad schuldig zou zijn aan een chemische aanval op Douma? Heeft de regering hierom gevraagd? Waarom wel/niet?
- 28 Herinnert u zich de reactie van de Nederlandse regering op de chemische aanval in Khan Sheikhoun, waarbij gesteld werd dat het Assad regime «zeer waarschijnlijk» verantwoordelijk was? Waarom acht u het in het geval van Douma niet «zeer waarschijnlijk», maar slechts «waarschijnlijk» dat het Assad regime verantwoordelijk is? Ziet u het risico van een glijdende schaal, waarbij steeds sneller «begrip» wordt uitgesproken voor militaire acties, zelfs zonder overtuigend bewijs?
- 29 Welk type gifgas is er waarschijnlijk gebruikt? Valt chlorine gas onder de officiële definitie van chemische wapens?
- 30 Heeft de Nederlandse regering wel of geen politieke steun uitgesproken voor de luchtaanvallen op Syrië, door de NAVO-verklaring te steunen? Kunt u deze vraag met een eenvoudig «ja» of «nee» beantwoorden?
- 31 Heeft de regering andere mogelijke acties overwogen als reactie op de gifgasaanvallen?
- 32 Hoeveel doden en gewonden zijn er als gevolg van de aanval op Douma officieel vastgesteld? Is er bij hen tot nu toe enig spoor gevonden van chemische wapens?
- 33 Acht u een «valse vlag» operatie door jihadisten denkbaar en/of uitgesloten?
- 34 Welke schade is toegebracht met de bombardementen van VS, Frankrijk en VK?
- 35 Hoe beoordeelt u de uitspraken van een arts in Damascus, op de afdeling spoedeisende hulp: «Ja, er waren mensen met ademhalingsproblemen, maar dat kwam door de rook en het stof van een ingestort gebouw. Maar opeens doken er figuren op die schreeuwden dat er chemische wapens waren gebruikt en een complete chaos creëerden. Maar wij wisten dat het niet waar was», alsmede uitspraken van andere ziekenhuismedewerkers die vertelden dat er niets aan de hand was: «Er werden alleen wat mensen afgespoeld met water omdat ze onder het stof zaten», en «Er zijn ook helemaal geen doden of gewonden gevallen» (https://www.volkskrant.nl/archief/er-was-geen-gifgas-moet-11-jarige-hassan-bewijzen~a4596096/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free)
- 36 Klopt het dat een van de «bewijzen» voor de mogelijke chemische aanval op Douma een filmpje is waarin het 11-jarige jongetje Hassan een hoofdrol speelt? Hoe kan het dat dit jongetje nog leeft als er daadwerkelijk een chemisch wapen ingezet is? https://www.volkskrant.nl/archief/er-was-geen-gifgas-moet-11-jarige-hassan-bewijzen~a4596096/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

- 37 Hoe beoordeelt u de uitspraken van de Amerikaanse Minister van Defensie Mattis, die op 12 april jl. toegaf dat de Amerikaanse regering op dat moment géén bewijs had voor een chemische aanval op Douma, noch voor wie daarvoor verantwoordelijk was, afgezien van informatie uit openbare bronnen, zoals social media: <https://www.c-span.org/video/?443542-1/secretary-mattis-general-dunford-testify-defense-budget-request>?
- 38 Hoe kan een adequate reactie van de internationale gemeenschap op mogelijk volgende aanvallen met chemische wapens in het vervolg worden gewaarborgd? Wat doet u om dit te bevorderen?
- 39 Hoe beoordeelt u de acties van Russische en Syrische zijde om de slachtoffers van de chemische aanval verantwoordelijk te stellen voor het in scene zetten van de aanval?
- 40 Heeft het onthouden van Nederlandse steun aan de vergeldingsactie de door Rusland gezaaide publieke twijfel over de verantwoordelijkheid voor de aanval met chemische wapens versterkt?
- 41 Meent u dat dankzij de vergeldingsactie de capaciteit van Assad om chemische wapens in te zetten is aangetast?
- 42 Meent u dat dankzij de vergeldingsactie de kans op nieuwe aanvallen met chemische wapens is verminderd?
- 43 Hoe verhoudt in uw optiek een aanval met chemische wapens zich tot het concept van de Responsibility to protect?
- 44 Heeft u contact met bondgenoten over de mogelijke reacties indien Assad nogmaals chemische wapens inzet?
- 45 Heeft de (vermeende) inzet van chemische wapens Assad strategisch voordeel opgeleverd in de strijd tegen de rebellen?
- 46 Heeft u inmiddels actie ondernomen om de Nederlandse informatiepositie te verbeteren?
- 47 Kunt u op basis van de informatie waarover u nu beschikt in retrospect wel steun voor de vergeldingsactie uitspreken?
- 48 Deelt u de opvatting dat het onafhankelijk onderzoek van de OPCW naar de toedracht van de aanval in Douma ook aanknopingspunten zou kunnen bieden voor de attributievraag, bijvoorbeeld als duidelijk wordt welk type munitie en gifgas is gebruikt? Waarom is bovendien niet meer tijd genomen voor onderzoek en analyse door inlichtingendiensten naar de toedracht en de schuldvraag?
- 49 Bent u bereid om aanvullend bewijs te vragen bij de VS, het VK en Frankrijk, dit te voorzien van een nadere appreciatie en, al dan niet vertrouwelijk, met de Kamer te delen?
- 50 Waarom is in de Veiligheidsraad kennelijk niet naar een compromis gezocht met Rusland over het onderzoek naar de aanval in Douma, maar zijn er over en weer ontwerp-resoluties gevetood? Waarom achtte u kennelijk een diplomatieke oplossing niet mogelijk?